

PM Rotel I (Dnr KS 2018/862)

Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 21 september 2018

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Finansdepartementet har överlämnat utredningen Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25) till Stockholms stad för synpunkter.

Utredningen har haft i uppdrag att kartlägga och analysera i vilken utsträckning det förekommer lagstiftning som i onödan försvårar digital utveckling och samverkan inom den offentliga förvaltningen.

Remissen går att läsa i sin helhet på [Regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att förslagen är väl övervägda med syftet att stödja den fortsatta digitaliseringen av den offentliga förvaltningen.

Mina synpunkter

Digitaliseringen av den offentliga sektorn ger möjligheter till en bättre och effektivare service för stadens invånare och den snabba utvecklingen som förändrat många av samhällets funktioner kommer att fortsätta. Jag välkomnar därför remissen och flera av de förslag som presenteras. Bland annat insynen för allmänheten och transparensen i myndigheternas verksamhet är av grundläggande betydelse för den enskildes tillit i den digitala förvaltningen och förslaget om att utlämnande av sekretessreglerade uppgifter vid utkontraktering behöver vara starkt och baseras på klara och tydliga regler.

För att framtidssäkra digitaliseringen och göra vardagen för företag och invånare enklare är det således viktigt att de juridiska hindren mot digitalisering av den offentliga förvaltningen i största möjliga utsträckning avlägsnas. Utredningens överväganden i syfte att upprätthålla en god och rättssäker offentlighetsstruktur är väl avvägda

och förslaget att förutsättningarna för att ta fram en kompletterande reglering om informationssäkerhet som omfattar hela den offentliga förvaltningen är positivt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 5 september 2018

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen – en sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade vid regeringssammanträde den 24 november 2016 att uppdra åt en särskild utredare att kartlägga och analysera i vilken utsträckning det förekommer lagstiftning som i onödan försvårar digital utveckling och samverkan inom den offentliga förvaltningen. Utredaren ska lämna förslag till de författningsändringar som bedöms ha störst potential att stödja den fortsatta digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Utredaren ska vidare bland annat lämna förslag till hur en utvidgad rapportering av hela den offentliga förvaltningens löpande arbete med it och digitalisering kan utformas samt hur aktörerna inom förvaltningen som helhet kan samverka kring behovet av ny eller ändrad lagstiftning för att främja digitaliseringen (dir. 2016:98).

Utredningen, som har namnet Digitaliseringsrättsutredningen, har kartlagt lagstiftning som i onödan försvårar digitalisering och digital samverkan inom den offentliga förvaltningen. En reflektion över resultatet är att lagstiftningen i vidsträckt bemärkelse omfattande lag, förordning eller föreskrift, kan hindra eller hämma digital utveckling inom förvaltningen på flera sätt; genom uppenbara rättsliga hinder, rättslig osäkerhet eller genom avsaknad av reglering.

Automation i förvaltningen

Utredningen föreslår att det ska regleras i författning att en myndighet ska se till att kunna lämna information om hur myndigheten vid handläggning av mål eller ärenden använder algoritmer eller datorprogram som, helt eller delvis, påverkar automatiserade urval eller beslut. Bestämmelsen föreslås införas i 4 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Utredningen lämnar också förslag som främjar inhämtande av beslutsunderlag på annat sätt än direkt från enskilda samtidigt som förvaltningen säkerställer ordning och reda på beslutsunderlag. Uppgifter som utgör underlag i ett mål eller ärende ska som huvudregel tillföras handlingarna i det målet eller ärendet, även när underlaget kommer från databaser eller andra digitala källor. En myndighet behöver dock inte tillföra underlaget om det finns särskilda skäl mot det, men föreslås då behöva se till att information kan lämnas om vilken eller vilka databaser eller andra digitala källor som innehåller ett underlag för handläggningen. Förslaget innebär en anpassning av 4 kap. 3 § OSL. De föreslagna bestämmelserna ska inte påverka tillämpningen av sekretessregleringen. Utredningen föreslår också organiserat arbete för att framgent säkerställa rättssäkra förfaranden när förvaltningen använder artificiell intelligens med maskininlärda algoritmer samtidigt som såväl innovation som samverkan främjas.

Digital kommunikation

Utredningen föreslår en ny och anpassad reglering om digital kommunikation i förvaltningslagen (2017:900). Detta med syfte att stärka kraven på att förvaltningen ska vara digitalt tillgänglig på det sätt som allmänheten förväntar sig, samtidigt som tilliten till digitala förfaranden stärks med klara regler om hur sådan kommunikation förväntas gå till. Förslagen innehåller en ny huvudregel om att myndigheter ska vara skyldiga att tillhandahålla, och på lämpligt sätt anvisa, en eller fler digitala mottagningsfunktioner dit handlingar kan förmedlas.

Utredningen föreslår också en ny huvudregel om att förvaltningens kommunikation till enskilda ska vara digital, om det inte är olämpligt av säkerhetsskäl eller av andra skäl.

Informationssäkerhet

I syfte att stärka informationssäkerheten i hela den offentliga förvaltningen föreslår utredningen att regeringen låter utreda förutsättningarna för att ta fram en kompletterande reglering om informationssäkerhet som omfattar hela den offentliga förvaltningen.

Tystnadsplikt för privata leverantörer

Under kartläggningen har lyfts fram osäkerheten kring rättsliga förutsättningar för att utkontraktera särskilt it-drift och andra it-baserade funktioner. Enligt utredningen kan osäkerheten hindra eller hämma digitaliseringen i den offentliga sektorn. Utredningen framhåller att en myndighets utlämnande av sekretessreglerade uppgifter vid utkontraktering måste baseras på klara och tydliga regler och skyddet för uppgifter som omfattas av sekretess behöver vara stärkt.

Utredningen föreslår en i lag reglerad tystnadsplikt för uppgifter som omfattas av sekretess och som lämnas ut till en privat leverantör i samband med utkontraktering när det är fråga om enbart teknisk bearbetning eller lagring. Teknisk bearbetning eller teknisk lagring som avses i denna lag innefattar åtgärder såsom utveckling, införande, drift, förvaltning eller avveckling av en it-relaterad tjänst där tjänsten kan avse både teknisk funktionalitet och arbete utfört av personal som är hänförligt till den tekniska bearbetningen eller lagringen, t.ex. support. Tystnadsplikten ska gälla för anställda och uppdragstagare hos en privat leverantör som tekniskt bearbetar eller lagrar uppgifter för en myndighets räkning. Bestämmelsen om tystnadsplikt föreslås införas i en ny lag som ska benämnas lag om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning och lagring. Den föreslagna bestämmelsen om tystnadsplikt är straffsanktionerad.

Utredningen föreslår vidare en ny sekretessbrytande bestämmelse för att myndigheter i samband med utkontraktering av enbart teknisk bearbetning eller lagring ska kunna lämna ut sekretessbelagda uppgifter till privata eller offentliga leverantörer. Bestämmelsen föreslås införas i 10 kap. OSL.

It-avtal

Utredningen föreslår att den nya Myndigheten för digital förvaltning får i uppdrag att främja den offentliga förvaltningens digitala investeringar genom att stödja myndigheters inköps- och avtalsprocesser och bidra till spridning av goda exempel i fråga om it-avtal.

Vidare föreslår utredningen ett särskilt uppdrag till vissa myndigheter om ett gemensamt organiserat arbete med att utforma standardavtalsklausuler för personuppgiftsbiträdesavtal. Förslaget gäller då sådana personuppgiftsbiträdesavtal som tecknas mellan en myndighet och en privat leverantör i fråga om myndigheters köp av it-drift eller andra it-baserade funktioner.

Rättsutveckling för den digitala förvaltningen

Utredningen menar att utöver nämnda förslag finns det ett väsentligt större förändringsbehov i lagstiftningen än vad som faller inom ramen för uppdraget. Utredningen

föreslår därför att regeringen tillsätter ett rättsligt beredningsorgan i form av en kommitté eller särskild utredare som under de närmste åren får i uppdrag att löpande ta fram beredningsunderlag för anpassning av gällande rätt vid ärendehandläggning som stöds av såväl befintliga som nya former för digital informationsförsörjning.

Rapportering av arbete med it och digitalisering

Utredningen framhåller att det krävs en god kontroll över de kostnader som digitaliseringen för med sig och en styrning mot digitalisering av de förfaranden där störst mervärde kan skapas. Det bedöms att den offentliga förvaltningen i författning bör åläggas en skyldighet att lämna uppgifter om it-kostnader. Utredningen föreslår bland annat att det i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken föreskrivs att kommuner, landsting och kommunalförbund ska lämna uppgifter om it-kostnader för den officiella statistiken.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2018 har i huvudsak följande lydelse.

De lagförslag som presenteras i betänkandet synes vara väl övervägda med syftet att stödja den fortsatta digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget om en lagreglerad tystnadsplikt för uppgifter som omfattas av sekretess och som lämnas ut till en privat leverantör i samband med utkontraktering när det är fråga om enbart teknisk bearbetning eller lagring. Stadsledningskontoret har ingen erinran mot lagförslagen i övrigt. Beträffande övriga förslag, särskilt förslaget att i förordning ålägga den offentliga förvaltningen en skyldighet att lämna uppgifter om it-kostnader, anser stadsledningskontoret att det vore önskvärt med ytterligare analys och överväganden för eventuella förbättringsförslag.